

BESLUT
2013-04-25

Dnr Ö 19-2013

KLAGANDE

Mittuniversitetet
Institutionen för samhällsvetenskap
831 25 Östersund

ÖVERKLAGAT BESLUT

Regionala etikprövningsnämndens i Umeå, avd. för övrig forskning, beslut den 12 mars 2013, dnr 2012-424-31 Ö

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Projekttitel: Förståelse och agerande i förhållande till risk och riskkommunikation – relationen mellan Migrationsverket och asylsökande

Regionala etikprövningsnämndens beslut

se Bilaga

I ansökan om etikprövning uppges att syftet med forskningen är att studera upplevelser, erfarenheter och ageranden kring risk och riskkommunikation, beträffande brandskydd, såväl hos Migrationsverkets personal som hos asylsökande. Forskningen är sammansatt av flera delprojekt:

1. Teoretisk modell i form av litteraturstudie som syftar till att utforma en modell för riskkommunikation i relationen mellan myndigheten och den enskilde i allmänhet och i relationen mellan Migrationsverket och den asylsökande i synnerhet.
2. Myndighetens perspektiv: en delstudie där tidigare erfarenhet kring brandskydd för den specifika gruppen asylsökande kartläggs genom intervjuer av personal på Migrationsverket och andra myndigheter samt berörda organisationer och företag.
3. Asylsökandes perspektiv: en delstudie som genomförs för att finna ny kunskap om asylsökandes riskförståelse i vardagen, på olika anläggningsboenden, särskilt vad beträffar brandskydd. Intervjuer och deltagande observation kommer att utföras.
4. Relationen mellan myndigheten och den enskilde utgör forskningsprojektets huvudstudie. Här görs deltagande observationer i miljöer där representanter inom Migrationsverket interagerar och i situationer där Migrationsverkets personal och asylsökande möts.

Projektet kommer att genomföras med kvalitativ forskningsmetodik. Slutsatser kommer att dras med hjälp av den teoretiska modell som utvecklas i delstudie 1 och baseras på den empiri som samlas in och analyseras i delstudierna 2, 3 och 4. Forskningspersonerna kommer att ges

information om projektet såväl muntligen som skriftligen och deras samtycke inhämtas muntligen.

Den regionala etikprövningsnämnden har, efter att ha begärt kompletterande information om projektet, avslagit ansökningsen bl.a. med motiveringen att forskningen ska utföras på asylsökande vuxna och barn, som befinner sig i en mycket oviss och sårbar situation och sannolikt har upplevt mycket traumatiska händelser. Dessa personer torde ha stora svårigheter att skilja mellan Migrationsverket i dess olika roller och således, med hänsyn till den beroendeställning de befinner sig i, ha svårt att välja att frivilligt delta eller avstå från att delta i studien. Detta framgår också av den komplettering som inkommit till nämnden. Vidare framgår av kompletteringen att forskarna inte kommer att använda tolk vid intervjuer med asylsökande, utan att dessa samtal kommer att föras i grupp, där man blandar olika språk. Detta kan medföra att personer känner tryck att svara på visst sätt samt kan leda till missförstånd. Slutligen fann nämnden det problematiskt att den teoretiska modell som forskningen ska utgå ifrån inte är framtagen vid projektets start. Eftersom det är högst sannolikt att modellen får konsekvenser för studiens upplägg och innehåll borde ansökan om etikprövning lämpligen ske efter det att delstudie 1 har slutförts.

Klaganden har bemött de invändningar den regionala etikprövningsnämnden rest beträffande forskningspersonernas möjlighet att fritt välja att delta eller att avstå från att delta i studien, varför man inte vill använda tolk i studien, relationen mellan projektets delstudier samt bedömningen av projektets risker och kunskapsvinst. Det framgår att delstudie 1 kommer att genomföras innan de övriga delarna av projektet startar.

Centrala etikprövningsnämndens bedömning

Enligt 6 § etikprövningslagen ska ett godkännande avse ett visst projekt eller en del av ett projekt eller en på något liknande sätt bestämd forskning. Av den beskrivning som ges i den insända dokumentationen finns inget som talar för att framtagandet av den teoretiska modellen, delstudie 1, omfattas av etikprövningslagen. De andra delstudierna innefattar behandling av känsliga personuppgifter och omfattas därmed av etikprövningslagens bestämmelser (jfr 3 §).

Klaganden har utförligt och övertygande argumenterat för uppfattningen att de asylsökande faktiskt kan fritt välja om de vill delta i studien eller inte. De skäl som anges för att inte använda tolk får godtas. Att inte använda tolk begränsar genomförandet av forskningen enbart till forskningspersoner som kan något språk som forskargruppen förstår. Det medför naturligtvis vissa nackdelar för forskningen, men kan inte gärna ligga till grund för att avslå ansökningsen.

Enligt 9 § etikprövningslagen får forskning godkännas bara om de risker som den kan medföra för forskningspersonernas hälsa, säkerhet och personliga integritet uppvägs av dess vetenskapliga värde. Med de klargöranden som klaganden gjort får det anses stå klart att forskningen kan ge en kunskapsvinst samtidigt som riskerna för forskningspersonerna är acceptabla. Forskningen bör därför godkännas.

Dnr Ö 19-2013

Med ändring av den regionala etikprövningsnämndens i Umeå beslut godkänner Centrala etikprövningsnämnden den forskning som avses med ansökan.

Detta beslut har fattats av Severin Blomstrand, Kickis Åhré Älgamo, Peter Höglund, Tina Dalianis, Anders Brändström, Ann Wennerberg och Bengt Gustafsson efter föredragning av Peter Höglund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom närvarit ersättarna Anitha Bondestam, Lena Näslund, Elina Mäki-Torkko och Kjell Asplund samt chefsjuristen Linda Stridsberg.

Centrala etikprövningsnämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

På Centrala etikprövningsnämndens vägnar

Severin Blomstrand

A6 3

Bilaga

CENTRALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN	
Ink	2013 -04- 11
Dnr:	Ö 19-2013

Regionala etikprövningsnämnden
i Umeå

Avdelningen för övrig forskning

PROTOKOLLSUTDRAG

sammanträdesdatum
2013-03-12

Ärende beslut eller annan åtgärd

Dnr
2012-424-31Ö

Punkt 4 fortsatt handläggning
Föredragande: Gerhard Nordlund
Forskningshuvudman
Mittuniversitetet
Företrädare

Inst. för samhällsvetenskap
Forskare

Inst. för samhällsvetenskap
Projekttitel

Förståelse och agerande i förhållande till risk och riskkommunikation –
relationen mellan Migrationsverket och asylsökande.

Ärendet är tidigare behandlat vid sammanträde 121211, punkt 4. Efter diskussion beslutade nämnden att begära in komplettering (1 original och 17 kopior) från ansvarig forskare och att när komplettering inkommit, ta upp ärendet till förnyad bedömning vid ett kommande sammanträde. Kompletteringen har nu inkommit.

Beslut
Nämnden avslår ansökan.

Av ansökan framgår att forskningen ska utföras på asylsökande vuxna och barn, som befinner sig i en mycket oviss och sårbar situation och sannolikt har upplevt mycket traumatiska händelser. Dessa personer torde ha stora svårigheter att skilja mellan Migrationsverket i dess olika roller och således, med hänsyn till den beroendeställning de befinner sig i, ha svårt att

Vid protokollet
Ingela Engman Sköld

Justeras
Pia Sandeskog

Anna Stigsdotter Neely

Bestyrkes

Ingela Engman Sköld

Kopia till
behörig företrädare

Regionala etikprövningsnämnden
i Umeå

Avdelningen för övrig forskning

PROTOKOLLSUTDRAG

sammanträdesdatum
2013-03-12

Ärende beslut eller annan åtgärd

Forts. dnr
2012-424-31Ö

välja att frivilligt delta eller avstå från att delta i studien. Detta framgår också av den komplettering som inkommit till nämnden.

Vidare framgår av kompletteringen att forskarna uttryckligen **inte** kommer att använda tolk vid intervjuer med asylsökande, utan att dessa samtal kommer att föras i grupp, där man blandar olika språk. Nämnden finner detta arbetssätt problematiskt och att det bland annat kan medföra att personer känner tryck att svara på visst sätt samt även kan leda till missförstånd.

Det är även problematiskt att den teoretiska modell som forskningen ska utgå från inte är framtagen vid projektets start. Eftersom det är högst sannolikt att modellen får konsekvenser för studiens upplägg och innehåll, borde ansökan om etikprövning lämpligen ske efter det att delstudie 1 har slutförts.

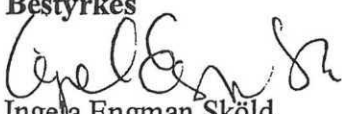
Sammantaget finner nämnden att de etiska riskerna med projektet i dess nuvarande design vida överstiger den nytta som kan uppnås med forskningen. Ansökan bör därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se särskild information.

.....
Vid protokollet
Ingela Engman Sköld

Justeras
Pia Sandeskog

Anna Stigsdotter Neely

Bestyrkes

Ingela Engman Sköld

Kopia till
behörig företrädare

Regionala
etikprövningsnämnden i Umeå

Avdelningen för övrig forskning

PROTOKOLL
fört vid sammanträde
2013-03-12

NÄRVARANDE LEDAMÖTER

Ordförande

Pia Sandeskog

Ordinarie ledamöter med vetenskaplig kompetens

Eva Alerby (*pedagogik och lärande*)
Ann-Catrine Edlund (*nordiska språk*),
Urban Lindgren (*kulturgeografi*), vetenskaplig sekreterare
Gerhard Nordlund (*pedagogik*), deltog ej p. 2 pga. jäv
Anders J Persson (*filosofi, etik*)
Anna Stigsdotter Neely (*psykologi*), vetenskaplig sekreterare
Eva Lindh Waterworth (*informatik*), deltog ej p. 5 pga. jäv

Supplerande ledamöter med vetenskaplig kompetens

Jonas Edlund (*sociologi*)

Ordinarie ledamöter som företräder allmänna intressen

Lena Brännholm, förskolechef
Susanne Ljungström, bibliotekskonsulent
Alf Nilsson, rektor
Mats Olofsson, journalist

Supplerande ledamöter som företräder allmänna intressen

Susanne Ljungström, politiker

ÖVRIGA NÄRVARANDE

Ingela Engman Sköld, administrativ sekreterare

Ärenden som efter nämndens begäran om komplettering granskats och godkänts av ordförande och vetenskaplig sekreterare

Dnr 2012-434-31Ö

Utvärdering av Umeå kommuns satsning på ungdomsjobb (UKSU).
Ulf Hyvönen, UFFE, Umeå kommun

Dnr 2012-433-31Ö

Tuberkulos i Norrbotten – hur fungerar screening av riskgrupper?
Anders Österlund, Sunderby sjukhus, 971 80 Luleå

Tilläggsansökningar som granskats och godkänts av ordförande och vetenskaplig sekreterare

-